

УДК 378.091.3

DOI: 10.12958/2227-2844-2021-6(344)-2-202-208

Швирка Вікторія Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Старобільськ, Україна.

vshvyrka@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-6954-4661>

ТЕХНОЛОГІЯ СТОРІТЕЛІНГУ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

В умовах сучасної соціокультурної ситуації, реформування вищої освіти та особливостей, зумовлених пандемією COVID-19, перед освітянами постає питання модернізації освітнього процесу, пошуку та інтеграції таких форм навчання, які були б ефективними в період адаптації до викликів сьогодення. Використання різноманітних передових технологій (змішане навчання, технології педагогічного дизайну, перевернутого класу, онлайн-оцінювання, мультимедіа та ін.) прискорили перебудову традиційного освітнього процесу й набули подальшого розвитку і вдосконалення.

Однією з таких інтерактивних технологій, яка відповідає викликам часу в частині подачі навчальної інформації, є Storytelling.

Аналіз наукової педагогічної літератури засвідчив актуальність такої проблеми, як використання сучасних технологій навчання, зокрема інтерактивних, серед яких важливе місце відведено сторітелінгу.

Досвід використання сторітелінгу в освіті накопичено як закордоном так і в Україні. Різними аспектами його використання займались Р. Бенмайер, Т. Б'юзен, П. Гарсія, Л. Горохова, К. Еган, О. Караманов, Л. Зданевич, М. Науменко, С. Паламар, П. Рікер, М. Россітер, Н. Скакун, Н. Чепелева та ін.

У педагогічній науці сторітелінг розглядається як комплекс інструментів, які доносять потрібну ідею за допомогою цілої оповіді (Бондаренко, 2019); педагогічна техніка, що ґрунтується на використанні історій із визначеною структурою та героями з метою вирішення педагогічних задач навчання, наставництва, розвитку та мотивації (Єрмолаєва, 2016); педагогічна техніка активізації пізнавальної сфери та навчальної мотивації, яка побудована на використанні захоплюючих історій з певною структурою, через які здійснюється вплив на мотиваційно-ціннісну сферу студента, результатом чого є формування певної дії (Краснова, 2019).

У своїй роботі Т. Черненко звернула увагу на широкі можливостях застосування сторітелінгу в закладах вищої освіти. Науковець розкрила

переваги сторітелінгу як засобу мотивації здобувачів вищої освіти (Черненко, 2019).

Т. Краснова наголошує, що «унікальність методу полягає в тому, що він дозволяє ініціювати такі переживання у суб'єкта, які спонукають до вчинків, дій, відповідним освітнім результатами навчальної програми» (Краснова, 2019).

У свою чергу С. Паламар звертає увагу на те, що «використання сторітелінгу в роботі педагога передбачає активізацію аудиторії, налаштування позитивної атмосфери, встановлення контакту між студентами та викладачем, а також впливає на лінію поведінки студента в конкретних ситуаціях, розширює словник мовленнєвими конструкціями відповідно до обставин, формує навички швидкого орієнтування та вирішення завдань в створених умовах. Це в свою чергу, впливає на збагачення особистого досвіду студентів у володінні прийомами та засобами мовлення, становлення індивідуальної позиції в спілкуванні та самопрезентації» (Паламар, 2019).

Проте, не можна сказати, що феномен сторітелінгу вивчений повністю. Серед дослідників немає єдиного погляду на цю технологію, сферу і принципи її застосування, правила і прийоми її практичної реалізації тощо. Безумовно, це ефективний інструмент, орієнтований на підвищення інтересу до навчального предмету, персоналізації навчання, врахування всіх типів індивідуального стилю навчальної діяльності, що забезпечує успішність навчання. Сторітелінг сприяє кращому засвоєнню матеріалу і підвищенню успішності здобувачів освіти; зростанню рівня «мультимодальної» грамотності, яку пов'язують з такими видами діяльності як читання, візуальне сприйняття, розуміння, реагування, генерування цифрових і мультимедійних текстів.

Науковцями виділяються основні функції сторітелінгу у навчально-виховному процесі: пропагандистська; об'єднуюча; комунікативна; утилітарна; ціннісна; мотивувальна; об'єднувальна; когнітивна; діагностична; інформаційна.

Так як в останній час освітній процес в усьому світі перейшов в онлайн режим, актуальність сторітелінгу різко зросла. Багато викладачів активізували роботу в цьому напрямку, орієнтуючись на операціональність, системність, концептуальність, відтворюваність, керованість цієї технології. При розробці цієї технології пропонуємо педагогам звернути увагу на принципи застосування сторітелінгу, які сформульовані З. Удич а саме:

- емоційність – виклик в студентів активного емоційного відгуку на презентовану інформацію; формування позитивного емоційно-ціннісного ставлення до персонажів історій та нововведень в освітній галузі; створення атмосфери співпереживання, чесності, справедливості та відповідальності;
- активність – створення ситуації залучення студентів до сюжетної лінії історії, висловлення ними припущень, власних міркування,

ставлення, обговорення досвіду, проведення дискусії, презентації раніше опрацьованої актуальної інформації; спонукання до відповідальності за власне професійне становлення та ін.

- дуальність – співдія викладача та студентів, яка передбачає взаєморозуміння, взаємопідтримку, довіру, спільний інтерес, терпимість до помилок чи браку досвіду, протилежних думок; здатність викладача «бачити», інтерпретувати та враховувати реакцію студентів, наявність зворотного зв'язку;

- переконливість – викладач, у ролі оповідача, повинен бути переконливим та натхненним, презентована ним історія має мати всі ознаки правдивості;

- драматичність – акцентуація уваги в історії на ті умови та обставини, які є перепорою для персонажу у досягненні цілей, його саморозвитку та самореалізації; подання безвихідної ситуації, обговорення її несправедливості;

- детальність – використання необхідного обсягу деталей для підкреслення правдивості історії, передачі емоційності ситуації чи випадку;

- виразність – володіння викладачем ораторським мистецтвом; вдале використання міміки, жестів, рухів, інтонації;

- інформаційність – врахування різних способів сприйняття інформації студентами (візуальний, аудіальний, кінестетичний, дискретний);

- лаконічність та змістовність – доцільна тривалість історії; акцентуація на головному; обов'язковість підведення висновків та подальший розгляд перспектив; зв'язок із реальністю, з життєвим досвідом;

- доцільність – відповідність сюжету історії меті заняття;

- презентабельність – використання різних видів візуалізації (Удич, 2018).

Науковці виділяють два основних види педагогічного сторітелінгу: класичний та активний.

Класичний сторітелінг – це реальна або придумана історія, яка розповідається викладачем. Студенти тільки сприймають інформацію. Цей вид сторітелінгу використовується для донесення явного знання. Своєю ефективністю він показав при передачі конкретної навчальної інформації, а саме правил, теорій, законів тощо.

Активний сторітелінг передбачає залучення здобувачів вищої освіти до процесу створення і розповідання історій. Викладач задає канву історії, надає рекомендації. Студенти створюють історії, моделюють різні ситуації, шукають шляхи вирішення, разом з педагогом їх аналізують.

Часто викладачі об'єднують класичний і активний сторітелінг.

В практиці викладання у вищій дисципліні педагогічного циклу технологія сторітелінгу може активно використовуватись в рамках таких

освітніх компонентів як педагогіка, історія педагогіки, основи педагогічної майстерності. Наприклад, доречною ця технологія буде при обговоренні таких питань:

- особливості навчання та виховання покоління Z;
- кліпове мислення: позитивні та негативні наслідки у процесі навчання та виховання учнівської молоді;
- шкільний булінг;
- сучасні форми взаємодії із батьками учнів в контексті педагогіки партнерства;
- моделі виховання у Спарті та Афінах;
- гуманістичні засади формування педагогічних ідей епохи Відродження;
- гуманістична педагогіка К. Роджерса; подвижницьке життя педагога і філософа Г. Сковороди;
- педагогічна діяльність і літературно-педагогічна спадщина В. Сухомлинського;
- педагогічна культура сучасного вчителя; культура саморегуляції вчителя;
- культура та техніка мовлення вчителя;
- культура педагогічного спілкування; конфлікти в педагогічній діяльності та способи їх вирішення;
- педагогічна майстерність та її значення у професійній діяльності вчителя.

І це мала децима вибору можливих тем для створення сторітелінгу.

Важливим є той факт, що використання сторітелінгу в підготовці майбутніх фахівців значно полегшує формування як загальних (в тому числі Soft Skills), так і фахових компетентностей у здобувачів вищої освіти.

Таким чином, технологія сторітелінгу, хоч і повільно, але досить упевнено входить в арсенал технологій, які використовуються в ЗВО України. Її ефективність абсолютно очевидна при формуванні значної частини компетентностей, необхідних для якісної підготовки фахівців різних галузей знань.

Список використаної літератури

- 1. Бондаренко Н.** Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання. *Молодь і ринок*. 2019. №7 (174). С. 130–135.
- 2. Ермолаева Ж. Е.** Сторителлинг как педагогическая техника конструирования учебных задач в вузе. *Научно-методический электронный журнал «Концепт»*. 2016. №6 (июнь). URL: <http://e-koncept.ru/2016/16132.htm>.
- 3. Краснова Т. И.** Перспективы использования метода сторителлинга в преподавании социально-гуманитарных дисциплин. *Высшая школа: проблемы и перспективы: сборник материалов XIV Междунар. науч.-метод. конф. (г. Минск,*

29 ноября 2019 г.). Минск : Акад. управления при Президенте Респ. Беларусь, 2019. С. 223–224. **4. Черненко Т.** Метод сторітелінг як засіб мотивації при вивченні дисципліни «основи інклюзивного навчання» у закладі вищої освіти. *Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму : матеріали III Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Кам'янець-Подільський, 27-20 квітня 2019 р.)*. Кам'янець-Подільський, 2019. С. 361–364. URL: http://posek.km.ua/images/stories/doc/Zbirnyk_konferentsii_2019/zbirnyk_tez_iii_conference_podilskyi_college.pdf#page=362. **5. Паламар С.** Сторітелінг у професійній підготовці майбутніх педагогів: сучасні інструменти. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. 2019. Вип. 7. С. 48–55. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeeemu_2019_7_7. **6. Удич З. І.** Сторітелінг (storytelling) у підготовці майбутніх учителів інклюзивних класів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету*. 2018. Вип. 151 (1). С. 301–306. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151\(1\)_69](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151(1)_69).

References

1. Bondarenko, N. (2019). Storytelling yak komunikatsiinyi trend i vsepredmetnyi metod navchannia [Storytelling as a communication trend and an all-subject teaching method]. *Molod i rynek – Youth and the market*, 7 (174), 130-135 [in Ukrainian]. **2. Ermolaeva, Zh. E.** (2016). Storitelling kak pedagogicheskaya tekhnika konstruirovaniya uchebnyh zadach v vuze [Storytelling as a pedagogical technique for constructing educational tasks in a university]. *Nauchno-metodicheskij elektronnyj zhurnal «Koncept» – Scientific-methodical electronic journal «Concept»*, 6. Retrieved from <http://e-koncept.ru/2016/16132.htm> [in Russian]. **3. Krasnova, T. I.** (2019). Perspektivy ispol'zovaniya metoda storitellinga v prepodavanii social'no-gumanitarnykh discipline [Prospects for using the storytelling method in teaching social and humanitarian disciplines]. *Vysshaya shkola: problemy i perspektivy – Higher school: problems and prospects*. (pp. 223-224). Minsk: Akad. upravleniya pri Prezidente Resp. Belarus' [in Russian]. **4. Chernenko, T.** (2019). Metod storitelinh yak zasib motyvatsii pry vyvchenni dystsypliny «osnovy inkliuzyvnoho navchannia» u zakladi vyshchoi osvity [The method of storytelling as a means of motivation in the study of the discipline «basics of inclusive education» in higher education]. *Innovatsii partnerskoi vzaiemodii osvity, ekonomiky ta sotsialnoho zakhystu v umovakh inkliuzii ta prahmatychnoi reabilitatsii sotsiumu – Innovations of partnership interaction of education, economy and social protection in the conditions of inclusion and pragmatic rehabilitation of society*. (pp. 361-364). Kamianets-Podilskyi [in Ukrainian]. **5. Palamar, S.** (2019). Storitelinh u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv: suchasni instrumenty [Storytelling in the professional training of future teachers: modern tools]. *Vidkryte osvritnie e-seredovishche suchasnoho universytetu – Open*

educational e-environment of a modern university, 7, 48-55. Retrieved from https://http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeemu_2019_7_7 [in Ukrainian].

6. Udych, Z. I. (2018). Storitellinh (storytelling) u pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv inkliuzyvnykh klasiv [Storytelling in the training of future teachers of inclusive classes]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu – Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University*, 151 (1), 301-306. Retrieved from [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151\(1\)__69](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151(1)__69) [in Ukrainian].

Швирка В. М. Технологія сторітелінгу в практиці викладання педагогічних дисциплін

Стаття присвячена особливостям сторітелінгу як ефективному інструменту організації навчального процесу у закладах вищої освіти. Розглянуто функції, принципи, типи сторітелінгу. Наголошено, що сторітелінг орієнтований на підвищення інтересу до навчального предмету, персоналізацію навчання, врахування всіх типів індивідуального стилю навчальної діяльності. Використання сторітелінгу сприяє кращому засвоєнню матеріалу і підвищенню успішності здобувачів освіти. В результаті використання цієї технології підвищується рівень «мультимодальної» грамотності, яку пов'язують з такими видами діяльності як читання, візуальне сприйняття, розуміння, реагування, генерування цифрових і мультимедійних текстів. Розглянуто можливості застосування сторітелінгу під час викладання в закладах вищої освіти дисциплін педагогічного циклу.

Ключові слова: сторітелінг, технологія, заклади вищої освіти, навчання.

Швырка В. Н. Технология сторителлинга в практике преподавания педагогических дисциплин

Статья посвящена особенностям сторителлинга как эффективному инструменту организации учебного процесса в учреждениях высшего образования. Рассмотрены функции, принципы, типы сторителлинга. Отмечено, что сторителлинг ориентирован на повышение интереса к учебному предмету, персонализацию обучения, учета всех типов индивидуального стиля учебной деятельности. Использование сторителлинга способствует лучшему усвоению материала и повышению успеваемости соискателей образования. В результате использования этой технологии повышается уровень «мультимодальной» грамотности, которую связывают с такими видами деятельности как чтение, визуальное восприятие, понимание, реагирования, генерирования цифровых и мультимедийных текстов. Рассмотрены возможности применения сторителлинга во время преподавания в учреждениях высшего образования дисциплин педагогического цикла.

Ключевые слова: сторителлинг, технология, учреждения высшего образования, обучение.

Shvyrka V. Storytelling Technology in the Practice of Teaching Pedagogical Disciplines

The article is devoted to the peculiarities of storytelling as an effective tool for organizing the educational process in higher educational institutions. Functions, principles, types of storytelling are considered. It is noted that storytelling is focused on increasing interest in the academic subject, personalizing learning, taking into account all types of individual style of learning activity. The use of storytelling contributes to a better assimilation of the material and an increase in the academic performance of applicants for education. As a result of the use of this technology, the level of "multimodal" literacy is increased, which is associated with such activities as reading, visual perception, understanding, response, generation of digital and multimedia texts. The possibilities of using storytelling during teaching in higher education institutions of the disciplines of the pedagogical cycle are considered.

Key words: storytelling, technology, institutions of higher education, training.

Стаття надійшла до редакції 17.09.2021 р.

Прийнято до друку 24.09.2021 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Караман О. Л.